

Listina Evropskih Zelenih

Vodilni principi stranke Evropskih Zelenih

Sprejeti na 2. kongresu stranke Evropskih Zelenih (EZ)
Ženeva, 13. – 14. oktober 2006

Kdo smo

Evropski Zeleni ponosno predstavljamo trajnosten razvoj človeštva na Zemlji, razvoj, ki spoštuje človekove pravice in je zgrajen na vrednotah odgovornosti za okolje, svobodo, pravico, različnost in nenasilje.

Zelena gibanja so se v Evropi pojavila, ko je le-to ločevala Hladna vojna in med energetska krizo sredi sedemdesetih let. Takrat je postalo jasno, da vzorec ekonomskega razvoja ni trajen, ter da okoljsko, družbeno in ekonomsko škoduje planetu in prebivalcem. Obstoječe politične stranke se niso bile zmožne spoprijeti s tem izzivom.

Naš izvor izhaja iz mnogih družbenih gibanj: naravovarstveniki in proti-nuklearni aktivisti zaskrbljeni nad naraščajočo škodo našemu planetu; nenasilni aktivisti za svobodo, ki so vzpodbujali alternativne načine reševanja konfliktov; feministi, ki so se borili za enakost moških in žensk; gibanja za svobodo in človekove pravice, ki so se borila proti diktatorskim in avtoritarnim režimom; solidarnostna gibanja tretjega sveta, ki so se borila proti kolonizaciji in za ekonomsko uravnotežene odnose med severom in jugom; aktivisti, ki so se borili revščini in za družbeno pravico znotraj naših družb.

Iz teh izvorov so se združili Evropski Zeleni, da bi skupaj tvorili politično družino. Predstavljamo svobodno, demokratično in socialno Evropo v svobodnem, pravičnem in okoljsko trajnem svetu. Branimo vrednote kot so: človekove pravice, solidarnost, trajnost in pravico, da posamezniki živijo svoje življenje brez strahu.

Od začetka so Zeleni zagovarjali načelo: živi globalno, deluj lokalno. Da bi razvili sodelovanje na evropskem nivoju, je bil leta 1984 ustanovljen koordinacijski odbor, ki se je leta 1993 prestrukturiral v Evropsko Federacijo Zelenih Strank. Leta 2004 se je federacija preimenovala v stranko Evropskih Zelenih, poudarjajoč cilje globljega sodelovanja. Evropski Zeleni so del uspevajočega globalnega zelenega gibanja.

Vodilni principi

Vodilne principe, ki predstavljajo okvir političnih akcij strank članic Evropskih Zelenih lahko definiramo kot:

Okoljevarstvena odgovornost

Prevzemanje odgovornosti za biosfero je centralno načelo vrednot Zelenih. Družba je odvisna od ekoloških virov ter zdravje in odpornosti planeta. Mi pa nosimo najpomembnejšo dolžnost do bodočih generacij, da to dediščino zavarujemo.

Močno zagovarjamo potrebo, da živimo znotraj naših ekoloških virov. Vzdrževati moramo biološko različnost in se bojevati proti globalnemu segrevanju s pomočjo trajne uporabe obnovljivih virov in pazljivega gospodarjenja z neobnovljivimi viri. Odgovorna poraba biološke raznovrstnosti je nujna za zagotavljanje potreb po hrani, zdravju in ostalih potreb rastoče svetovne populacije. A preko pojma koristnosti, Zeleni verjamejo, da ima vsaka različna vrsta na našem planetu notranjo vrednost in lepoto, in torej zasluži, da je varna.

Naš evropski vzorec proizvodnje, porabe in trženja pripomorejo k stalni revščini večine prebivalcev planeta in povzročajo hudo okoljsko degradacijo in nestabilnost ozračja. Industrijske države in države, ki so v procesu industrializacije ne morejo več odlagati z ukrepi proti tem izzivom. Potreba po spremembi teh vzorcev pa nujno pomeni globok proces prilagoditve, če želimo popraviti škodljivo izkoriščanje našega skupnega doma.

Politični izziv, ki ga predstavlja naloga prestrukturiranja globalnega plana tako, da bodo ekonomske in tržne politike služile družbenim in okoljskim ciljem in ne le ekonomskim indikatorjem. Naš odgovor je trajni razvoj, ki vključuje okoljske, družbene in ekonomske cilje v dobro vseh. Trajni razvoj lahko dosežemo le z globalnim sodelovanjem, da premagamo ekonomska nasprotovanja med državami v razvoju, rastočimi ekonomijami in industrializiranim svetom. Vsak prebivalec sveta ima enako pravico do enakovrednega deleža svetovnih virov in tudi nosi enake obveze do zagotavljanja teh dobrin bodočim generacijam.

Zeleni se vedno trudijo, da bi uporabili previdnostne principe. Ne bomo podpirali ukrepov, ki predstavljajo potencialna tveganja človeškemu zdravju ali okolju. Hkrati pa tudi ne bomo sprejeli odlašanja implementacije novih previdnostnih ukrepov le na podlagi pomanjkanja znanstvenih študij. Katero koli področje – svoboda, energija, hrana in agrikultura, biološke vede, transport, tehnologija, medicina – odločitve in akcije morajo sistematično slediti najvarnejši možnosti.

Predvsem kar zadeva jedrsko energijo, se Zeleni zavzemamo za Evropo brez jedrske energije, predvsem zaradi civilne in vojaške nevarnosti, ki jo predstavlja, zaradi bremena, ki ga nalaga bodočim generacijam in zaradi varnostne opreme, ki jo zahteva. Prioriteta Zelenih je razviti decentralizirane in obnovljive alternativne vire energije.

Svoboda preko samoodločbe:

- Individualna avtonomija

Zeleni verjamemo, da imamo vsi ljudje (ne glede na spol, starost, spolno usmerjenost ali identiteto, etnični izvor ali zmožnosti) pravico do odločanja, svobodnega izražanja in oblikovanja lastnega življenja. Ta svoboda se ne nanaša le na materialno lastnino; vključuje tudi družbene, kulturne, intelektualne in duhovne dimenzije človeškega življenja.

Te neodtujljive pravice bi morale biti zagotovljene z zakoni, o njih pa bi se morali učiti v šolah, kot o osnovah naše družbe. Te pravice bi morali izpolnjevati z opolnomočenjem ljudi, z možnostjo, da si vsi ljudje ustvarijo življenje zase in za svoje družine in, kjer je to potrebno, s pomočjo finančne podpore, ki zadostuje za dostojno življenje in popolno vključenost v družbo. Kjer te pravice niso izpolnjene, se Zeleni borimo zanje s predlaganjem solidarnosti, izobrazbe, razvoja sodelovanja in varovanja pred nasiljem, zatiranjem in diskriminacijo.

- Vključujoča demokracija

naša vera v demokracijo je osnovana na vzajemnem prepoznavanju enakovrednosti vseh posameznikov. Da bi dosegli maksimalni nivo predanosti, morajo biti procesi odločanja demokratični, vključujoči, transparentni in v razumljivi obliki dosegljivi navadnim ljudem. Radikalne spremembe potrebne za trajnostni razvoj zahtevajo, da vsi prevzamemo skupno odgovornost in enakovreden delež bremena. Dolžnost izvoljenih predstavnikov je, da se posvetujejo in obveščajo volivce skozi celoten proces odločanja.

Vedno moramo misliti globalno, tudi ko delujemo lokalno. Da zagotovimo najvišji nivo vključevanja in korist javnosti, mora biti moč odločanja dodeljena na najnižjem učinkovitem nivoju. Oziroma, kadar problem zahteva reševanje na najvišjem nivoju, je potrebno upoštevati kakšne posledice bo to imelo na nižje nivoje in spoštovati razlike. Interese manjšin je potrebno upoštevati in varovati.

Zavezujemo se spodbujanju demokracije v Evropi na lokalnem, regionalnem, nacionalnem in nadnacionalnem nivoju. Želimo krepiti demokratično odgovornost in odgovornost multilateralne institucije.

Razširjena pravica

Zelene politike temeljijo na principu pravice. Le-ta zahteva pravično razdelitev družbenih dobrin in to v zameno zahteva posvečanje posebne pozornosti potrebam najšibkejših. Posvečanje pozornosti najšibkejšim je še posebej pomembno na globalnem nivoju, kjer ima Evropa specifično odgovornost, da stimulira ekonomsko rast v državah v razvoju. Ker moramo obravnavati probleme spreminjajočega se sveta, naše dojemanje pravice presega tradicionalne prerazdelitvene politike. Zeleni se zavzemamo družbeno pravico, za enakost spolov, za pravico med generacijami in pravico

na globalnem nivoju. Čeprav se med temi dimenzijami pravice pojavljajo praktični konflikti, se te dimenzije ne smejo križati.

- **Socialna pravica** zagotavlja, da ima vsak človek dostop do pglavitnih družbenih sredstev: izobrazbe, dela, in demokratičnega vključevanja. Pravičen dostop je potrebno zagovarjati v obstoječem porušenem ravnovesju družbe in institucionalno varovati. Izobraževanje je odločilni faktor v zmožnosti oblikovanja posameznikovega življenja. Uporaba našega znanja nam omogoča žetje produktov naših zmožnosti in definira ključni del naše identitete. Demokratično sodelovanje je osnovna zahteva, da se človek vključi v družbo in jo pomaga oblikovati.
- **Enakost med spoloma.** Tudi enakost med spoloma je pravica. Ženske in moški morajo biti deležni enake moči do odločanja, kako se bo družba razvijala. Še več, v njihovih življenjih nasilje ne bi smelo biti prisotno. Zeleni želimo ustvariti harmonizacijo družine in dela za oba spola.
- **Pravica med generacijami.** Moto »Svet smo si le izposodili od naših otrok« je danes bolj aktualen kod kdajkoli prej. Danes je prihodnost naših otrok ogrožena. Pravica med generacijami pomeni obvezo starejše generacije, da mlajšim zapusti okolje, družbo in kulturo v dobrem stanju. Vključuje tudi obvezo, da mlajše generacije skrbijo za starejšo populacijo. Potrebno bi bilo zagotoviti, da se vse generacije čimbolj vključujejo v družbo.
- **Globalna pravica.** Pravica je tudi naše merilo na mednarodnem nivoju. Ko globalna ekonomija povezuje ljudi in povezuje našo soodvisnost, ta moralna obveza postane praktična nuja. Svetovni trajni razvoj in splošna pravica ljudi so osrčje našega koncepta globalne pravice. Te morajo temeljiti na neodvisnih institucionalnih okvirih nadzora za družbeno odgovornost gospodarskih družb in pravično trženje.

Pravica zahteva solidarnost, nediskriminacijo in vključevanje prebivalstva. Solidarnost pomaga ustvariti samozavestne posameznike – ljudi okrepi, ne da bi se do njih obnašala pokroviteljsko. Vse javne avtoritete bi morale delovati znotraj partnerstev s prebivalstvom z namenom oblikovati in braniti institucije, ki povečujejo solidarnost. S tem razlogom želimo investirati v omrežja in skupnosti, ki z državno podporo, izvajajo vzajemno podporo.

Raznolikost, neizogiben pogoj

Bogastvo civilizacij, družb in kultur se je razvilo skozi diverzifikacijo. Zeleni smo sami rezultat združevanja družbenih gibanj, in verjamemo, da je raznolikost pogoj za uspeh in celo preživetje v skoraj vseh področjih aktivnosti. Raznolikost poveča odpornost organizacij in skupin kadar se le-te soočajo z nepredvidenimi spremembami. Je zaščita proti nestrpnosti, ekstremizmu in totalitarizmu. Hkrati pa je tudi nujen vir inspiracije in sprememb.

Človeška raznolikost ima veliko dimenzij: spolne, družbene, kulturne, spiritualne, filozofske, religiozne, jezikovne, ekonomske, etnične, regionalne... Te dimenzije se lahko izražajo preko posameznikov ali družbenih skupin. Skrbimo za to raznolikost. Nikoli pa ne sme biti uporabljena kot pretveza za dvome v univerzalne pravice.

Kjer si ljudje delijo skupni omejeni prostor, lahko te razlike hitro dojamejo kot nevarnost. Tudi v najmanjših skupnostih, močnejši pogosto izrabljajo svojo dominantno vlogo, medtem ko se šibkejši pogosto znajdejo prisiljeni v podrediv. Varovanje raznolikosti torej zahteva prepoznanje, vzajemno razumevanje in spoštovanje – in prepogosto aktivno varovanje.

Nenasilje

Nenasilje oblikuje ključni del filozofskega ozadja Zelenih teorij in naših pristopov k reševanju problemov. Nobena trajna rešitev konflikta med posamezniki, družbenimi skupinami ali državami ne more biti vsiljena. Osnovni princip Zelenih je, da morajo biti načini za doseganje ciljev kompatibilni s ciljem samim. Tako tudi politično iskanje pravice in mir ne moreta biti dosežena z nasiljem.

Nasilje ni samo fizično. Človeška dejanja in globalne gospodarske strukture lahko ljudem odvzamejo njihove pravice in poslabšajo družbene krivice. Revščina je morda najbolj zahrbtna oblika nasilja. Da bi izkoreninili revščino, promoviramo mednarodne organizacije, katerih cilji so ekonomska pravičnost in poudarjanje na človeškega preživetja in varnosti, kot tudi povezovanje globalni h pravil za varovanje človekovih pravic.

Glede oboroženih konfliktov smo prepričani, da uporaba vojske ali policije kot samostojne/ločene strategije na dolgi rok ne more biti uspešna. Zeleni želimo videti manj vojaških posegov in implementacijo koncepta civilne zunanje in varnostne politike. To zahteva razvoj močnih orodij za preprečevanje konfliktov in management civilnih konfliktov.

Zeleni vseeno priznavamo, da je uporaba vojaškega posredovanja, ki ga odredi mednarodna skupnost upravičena, a le kot zadnja možnost. Če obstaja nevarnost množičnega nasilja proti civilistom, je razvrstitev mirovni čet upravičena kot preventiva. Ko preventivni ukrepi propadejo je oborožena intervencija lahko neizogibna. Zatekanje k vojaškim ukrepom predmet mednarodne zakonodaje in je legitimno le, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- Izdaja eksplicitnega odloka varnostnega sveta ZN;
- Strinjanje, da je primarni cilj intervencije varovanje življenj s pomočjo preprečevanja nasilja;
- Obstoj politične strategije, ki bi definirala kako se bo taka vojaška intervencija končala in kako se bosta vzpostavila mir in stabilnost.

Da povzamemo

Zeleni priznavamo, da so vrednote okoljske odgovornosti, svobode, pravice, raznolikosti in nenasilja lahko – in v neki meri so – prisotne v drugih političnih družinah. Kar ločuje Zelene je, da smatramo te vrednote kot medsebojno odvisne in neločljive. Kot celota, določajo vsa naša dejanja usmerjena proti trajni družbi, kulturi, okolju in ekonomskemu razvoju naših družb. Uporabljamo jih ne le v naših zunanjih politikah, temveč tudi v našem lastnem političnem delovanju, kotu tudi v organizaciji naše stranke.

Evropejci smo bili pionirji procesa industrializacije, ki leži v srcu nekaterih najhujših globalnih problemov. Kot prebivalci ene najbogatejših kontinentov na Zemlji, Evropejci nosimo večinsko

odgovornost za sanacijo destruktivnih trendov, ki jih je povzročila industrializacija in uvajanje alternativnih in trajnih modelov razvoja. Razpon problematike presega moči posamezne države, da bi dosegla ta cilj. Zato potrebujemo sodelovanje v katerem bo lahko sodelovala celotna Evropa. Evropska unija ima dobro pozicijo, da omogoči in pospeši to sodelovanje, če

- ostane odprta za nadaljnjo rast;
- se prestrukturira v popolnoma demokratično institucijo;
- preusmeri svoje prioritete proti okoljskim in družbenim modelom razvoja in
- prevzame svoje globalne odgovornosti, pod Združenimi Narodi, in v sodelovanju z drugimi institucijami kot so OSCE in Svet Evrope deluje za trajen mir v svetu.